

de lovændringer. Nej til hastværk og hovsæløsninger, er ministerens budskab, og det er bestemt en god idé. Nogle af de ændringer, som vi har set de sidste par år, trækker jo i den modsatte retning.

Det er heller ikke en hvilken som helst uddannelsesinstitution, vi debatterer i dag. Folkehøjskolen har dybe historiske rødder, der er tæt sammenknyttet til nogle af de politiske partiers historie, og derfor er der en særlig politisk interesse knyttet til netop denne skoleform. Det har vi også set spæde tegn på i dag, synes jeg.

Folkehøjskolen har en glørværdig fortid. Det 19. århundredes politiske, økonomiske og sociale udvikling er sammenvævet med højskolen som institution. De første højskoler gjaldt jo unge fra selvejende bondefamilier og viden om praktisk landbrug, husholdning og regnskab parallelt med en national politisk og ideologisk saltvandsindsprøjtning. Efterhånden blev det også muligt for husmændenes sønner og døtre at komme på højskole, og arbejderbevægelsens højskoler blev et vigtigt element i arbejderklassens tigerspring frem mod den politiske magt.

Højskolen har været et vigtigt element i den særegne danske udviklingsvej og dermed udvikling af vores specielle sociale, ideologiske og politiske struktur. Spørgsmålet er så, om højskolerne også har en glørværdig fremtid. Selv om historiske begivenheder er en god ting, er det vigtigt, at vi debatterer højskolernes opgave i forhold til nutiden og fremtiden og ikke i forhold til fortiden. Højskolen er i dag ikke det samme som på Grundtvigs og Kolds tid.

I forhold til det 19. århundredes klassiske højskole er bredden i højskoleudbudet i dag eksploderet. Nogle højskoler lægger vægt på idræt, andre på transcendent meditation, og Indre Missions bibelskoler konkurrerer med kurser i visuel kommunikation. Vi har skoler præget af tysk eller japansk sprog og kultur, skoler, som tilbyder VUC-prøver, og skoler, der tilbyder adventure, alpint skiløb eller et sommerkursus med indlagt rejse til Toscana; »Vin og kultur«, hedder det.

Pionertiden for højskolen er som sådan for længst forbi. Højskolerne er som så meget andet blevet institutionaliserede. Det gælder både den enkelte skole, og det gælder højskoleverdenen som helhed, og med institutionaliseringen følger kampen for overlevelse for overlevelsens egen skyld. Der skal kunder i butikken. Nogle skoler specialiserer sig i bestemte aldersgrup-

per, andre har et religiøst grundlag, som undervisningen bygger på, og atter andre bliver specialskoler inden for film, idræt, sprog, kunst eller lignende. Modeemner som medier og journalistik tilbydes i disse år på en lang række skoler. Når moden ændrer sig, skifter skolerne hest. Der skal jo kunder i butikken.

Højskolen kan sejre sig ihjel ved bevidstløst at løbe efter kunderne dér, hvor de nu kan tænkes at være, og sektoren kan blive så holdningsløs, at det bliver svært at forsvare skoleformen.

For Enhedslisten er uddannelse og oplysning væsentlige goder, der skal være til rådighed for alle, der har lyst, uanset økonomisk formåen, men folkehøjskolernes formål må stå lysende klart. Højskolernes eksistensberettigelse er, at de kan være kritiske lommer i et ellers effektivitetsjagende managementsamfund. Derfor er bredden, åbenheden og det samfundsrelevante aspekt afgørende for, at højskolen er interessant og værd at støtte økonomisk.

Men det er ikke disse overvejelser, der præger den aktuelle debat om højskolerne. Det er i stedet den faldende søgning og den luknings-trussel, der hænger over flere højskoler, og det er meget ærgerligt, hvis skolernes vision tager udgangspunkt i elevtal i stedet for i uddannelsens indhold og samfundsmæssige relevans i en meget åben forstand.

Ser man på elevtallet, er der flere faktorer, der har indflydelse på tallet. Muligheden for at komme på højskole, samtidig med at man modtager arbejdsløshedsdagpenge, er blevet stærkt indskrænket i forbindelse med stramningerne af lovgivningen vedrørende arbejdsløshedsforsikring. Det er stramninger, som Enhedslisten er imod og var imod, da de blev vedtaget i 1995.

Der er al mulig grund til at opmuntre arbejdsløse til at gå i gang med uddannelse, frivilligt arbejde og andre aktiviteter, når der bevisligt ikke er ordinært arbejde til stede. I stedet for, at man kan skabe sin egen afklaring og handleplan på et selvvalgt højskolekursus, er det nu arbejdsformidlingen, der afgør, hvad der er godt for den enkelte. For os er det vigtigt, at denne mulighed åbnes igen, i stedet for snedige ændringer i skolernes tilskudsberettigelse eller opfindelse af endnu en særlig lav forsørgelses-sats for højskoleelever.

For det andet er de unge den største elevgruppe på højskolerne. I de kommende år bli-